

ОБЩИНА СТРАЛДЖА, ОБЛАСТ ЯМБОЛ
гр. Стралджа, ул. "Хемус" №12, тел. 04761/64-64, факс: 64-65
e-mail: obshtina@straldzha.bg

МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД

**НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА ЗА 2021 Г.
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА
СТРАЛДЖА ЗА ПЕРИОДА /2021 – 2023Г./**

**ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
СТРАТЕГИЯТА ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА
РОМИТЕ В ОБЛАСТ ЯМБОЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2030Г.**

I. Въведение.

Настоящият мониторингов доклад на община Стралджа е в изпълнение на Стратегията за равенство, приобщаване и участие на ромите в област Ямбол за периода 2021-2030г.

В община Стралджа процесът на интегриране, равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, както и на други граждани в уязвимо социално положение, близко до това на ромите е непрекъснат.

Пандемията от COVID – 19 засили уязвимостта на изолираните и маргинализираните ромски общности и показа спешната нужда от по– ефективен и всеобхватен политически отговор на национално, европейско ниво и най– вече на местно ниво.

От основно значение е създаването на условия и подпомагане процеса на интегриране на малцинствата в българското общество чрез провеждане на активна социална, демографска, културна и образователна политика, осигуряваща достоен начин и равнище на живот на различните етнически групи. В основните сфери на дейностите са включени- образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.

II. Анализ на ситуацията в община Стралджа.

Демографските показатели, свързани с развитието на населението на община Стралджа не се отличават съществено от тези за страната. Наблюдава се интензивна миграция, насочена предимно към големите икономически центрове на страната и чужбина.

Населението на община Стралджа по постоянен адрес, по данни към 31.12.2021г. е 12 207, а населението по постоянен адрес към 31.12.2021г. само на град Стралджа е 6 550. В ГРАО няма данни за самоопределили се граждани като роми.

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци и др. Поради тази причина не е възможно да се посочи официално точният брой на ромското население на община Стралджа.

В град Стралджа има обособени два ромски квартала. Създадена е възможност на ромите да участват във всички процеси, които се отнасят до тяхното собствено развитие и определяне на присъствието им в обществото, в различните сфери на икономиката, културата, образованието и общественно-политическото пространство, но процесите на урбанизация не водят към възприемане и присъединяване на универсалните стандарти на живот в обществото от тяхна страна.

Много роми страдат от крайна бедност, безработица, ниско ниво на образование, неадекватни жилищни условия, лошо здравеопазване и благосъстояние.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца.

1.Приоритет „Образование”.

На територията на община Стралджа функционират четири училища, като две от тях се намират в общинския център. През учебната 2021/2022 година към 31.12. 2021 г. в тях се обучават общо 1 099 деца и ученици, от тях в ПГ / 5 и 6 г./ - 61 деца.

В община Стралджа функционират 2 детски градини, намиращи се в общинския център с филиали към тях в с. Зимница, с. Войника, с. Лозенец и с. Първенец.

През учебната 2021/2022 година към края на месец декември 2021г., в детските градини на територията на община Стралджа, се обучават 363 деца.

През учебната 2017/2018г. в ОУ „Св.Св. Кирил и Методий”- гр. Стралджа стартира нова добра практика за интеграция на ромските деца, която продължава и през тази учебна година. Тя има за цел превенция на престъпността и употребата на психоактивни вещества, т.н. „исландски модел”. Прилагането му се състои в ангажиране на вниманието и времето на учениците в извънкласните занимания- музика, спорт, танци.

Във връзка с изпълнението на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в община Стралджа бяха създадени три екипа, които посетиха домовете на деца и учениците, подлежащи на задължително обучение. За всички тях е установено къде се намират по данни на роднини, близки и познати. В резултат на осъществения обход някои от тях са записани в образователните институции от общината.

В образователните институции са създадени условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число роми, чрез компенсиране на затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се мерки и за развитие потенциала на онези от тях, за които майчиният език е различен от българския и които не владеят добре български език.

Ситуацията с разпространението на COVID-19 изправи българската образователна система пред сериозно предизвикателство – да се модернизира по такъв начин, че да не задълбочи дистанцията в образованието, вкл. повишаване нивото на цифровите умения и въвеждането на цифровите технологии като ключов елемент на модерното училище. Във връзка това в образователната система е въведено обучение в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

В образователните институции на територията на община Стралджа са реализирани следните проекти и национални програми, в които са включени деца и ученици от малцинствените групи:

- НП „С грижа за всеки ученик“ Модул „Осигуряване на допълнително обучение за деца от подготвителните групи“;
- Проект „Твоят час“;
- Проект „Новото утре“;
- Проект АПСПО;
- Проект „Подкрепа за успех“;
- Проект „Образование за утрешния ден“ ;
- Занимания по интереси.

Създадени са условия за подкрепа, образователна интеграция и социализация на деца и ученици от етнически малцинства. Изградена е приемственост, осигурен е равен достъп до образование, култура, спорт, социални услуги и др. Отговорността на общината е изразена не само по отношение на съвместната работа на институциите по превенция и обхват на деца и

ученици, но и по предоставяне на програми за превенция на риска от отпадане от училище, повишаване на родителския капацитет и др., които са приоритетна дейност на Център за обществена подкрепа.

Педагогическият персонал в училищата от община Стралджа, заедно с педагогическите съветници осъществяват добра комуникация с родителите на техните възпитаници.

Обхващането и задържането на децата и учениците от уязвимите групи и осигуряването на качествено образование в мултикултурна образователна среда се обвързва с изпълнение на следните цели:

1. Повишаване на мотивацията за участието на учениците в учебния процес;
2. Връщане на учениците отпаднали от образователната система чрез разширяване на образователните услуги от страна на училищата;
3. Превръщането на училището в привлекателна и устойчива социална територия, допринасяща за здравното, психическото и емоционалното благополучие на учениците;
4. Въвеждане на ефективни гъвкави подходи за комуникация между родителите и учителите.

Стремежът на ръководствата на образователните институции е:

- всеобхватно, достъпно и качествено образование за всички български ученици без оглед на тяхната етническа принадлежност;
- Осъществяват се трайни мерки за образователната интеграция на децата и учениците от различни етнически общности и съхранение и развитие на тяхната идентичност.

Интеграцията на ромите и на другите български граждани в неравностойно положение, принадлежащи към други етнически групи е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално-икономически характеристики и последващ просперитет в обществото.

От 2014г. община Стралджа работи по Проект „С отговорност и грижа за децата от 0 до 7 години от община Стралджа – 2”. Дейностите по проекта се изразяват в индивидуални и групови консултации, срещи, наблюдение здравето, физическото и психомоторно развитие на бебета и деца, превенция на заболяемостта, грижи за семействата. Паралелно с това се осъществяват посещения и по домовете – така наречената работа на терен, работа в общността за превенция заболяемостта, информиране и консултиране.

2. Приоритет „Здравеопазване”.

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, тъй като ромското население няма добра здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние. Нехигиеничните битови условия на част от ромите, обедняването и висока безработица, както и начинът им на живот е предпоставка за възникване на заболявания.

Повишаването на здравната култура и информираността на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е важна стъпка за осъзнаване на необходимостта от ползване на здравни грижи и услуги.

В администрацията на община Стралджа работят двама здравни медиатори. Тяхната дейност е насочена към оказване на съдействие при реализиране на профилактични дейности и разяснителни кампании в ромските общности в община Стралджа и съдействие на нуждаещи се от малцинствените групи за достъп до здравни услуги.

Достъп до здравни услуги се гарантира чрез посредничеството на здравните медиатори. Те са мостът между уязвимите лица и семейства от ромската общност и институциите, които са ангажирани с проблема за интеграцията им.

Здравните медиатори предприемат мерки за провеждане на беседи, информационни кампании за хранене и отглеждане на деца, за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за семейно планиране и кампании за ползите от имунизациите и мотивирането им за редовното прилагане.

Основен приоритет на община Стралджа и медицинските специалисти остава повишаването на цялостната здравна култура на гражданите, в това число и гражданите от ромски произход.

Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките:

- Недостатъчни здравни познания, нагласи и поведение, с оглед повишаване на здравната информираност и ефекта от нея за подобряване на личното здраве и достъпа до здравни услуги;
- Недостатъчно/липсващо участие на НПО в осигуряване на здравно образование в ромската общност - диференцирано по възраст и пол за факторите на риска за здравето за развитие на редица заболявания, вкл. свързани с неимунизирани, ранните бракове и раждания, трафик на жени и деца, ХИВ, СПИН и ППИ, социално-значими болести (затлъстяване, сърдечно-съдови заболявания, диабет и т.н.).

3. Приоритет „Жилищни условия”.

В град Стралджа е концентрирано компактно ромско население, което се издържа от работа в селското стопанство и от социални помощи. Поради това при тази етническа група обикновено минимум 3-4 домакинства обитават едно жилище. Жилищата им са предимно едноетажни. Като се има предвид високата раждаемост при тази група, обикновено сграда до 50 м² застроена площ се обитава от над 10 души.

Съществуват две обособени махали, с жилища, изградени извън регулационните граници. В тези махали не е възможно да се изгради каквато и да е инфраструктура. Ромските жилища построени или закупени законно в регулационните граници на селищата са с изградена инфраструктура, която се поддържа и функционира добре.

Състоянието на част ромски жилища е крайно неприемливо от архитектурна и хигиенна гледна точка. В тях липсват санитарни възли и елементарни условия за живот.

4. Приоритет „Заетост”.

Успешната интеграция на пазара на труда и повишаване на пригодността за заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда е един от основните приоритети на активната политика по заетостта.

Чрез полагането на комплекс от мерки за подпомагане на бързи и качествени преходи от неактивност и безработица към заетост или образование със заетост се цели успешната интеграция на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, както на пазара на труда, така и в социално – икономически живот на страната.

Превантивният ефект срещу социалното изключване и маргинализацията заемат особено важно място в политиката по заетостта. Икономически неактивни лица, включително ромите са потенциална работната сила на пазара на труда. Тяхното интегриране и активно включване в заетост ще продължи с прилагането на подходящи целенасочени действия.

От числото на безработните най-засегнати са:

- Незавършилите начално образование или неграмотни;
- Със завършено начално или основно образование.

Коефициентът на регистрираната безработица за 2021г. е 7,44%.

През 2020г.-2021г в Община Стралджа беше реализиран проект „Подобряване живота и социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности на територията на община Стралджа”, който има за цел постигане на по-висока степен на социално включване на маргинализираните общности на територията на община Стралджа и подобряване качеството им на живот.

Общата стойност на проекта е 293 188,62 лв., а срокът за изпълнение е 20 месеца. Проектът цели да обхване лица от населените места на територията на община Стралджа, включващи 41 броя лица от ромски произход и 5 броя лица в неравностойно положение.

Основните проблеми в областта на икономическото развитие, заетостта и социалното подпомагане най-общо се свеждат до:

- Висок процент на роми, неотговарящи на условията за включване в социалните програми;
- Недостатъчна информация за съществуващите програми за квалификации и преквалификации;
- Липса на възможности/желание за квалификация и преквалификация на роми;
- Невъзможност за кредитиране.

5. Приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”.

Независимо от наличието на тази правна рамка, дискриминационните прояви и антиромските нагласи продължават да създават бариери пред ромската общност въпреки доказателствата за намаляване на усещането за дискриминация сред ромите.

Продължава крайната бедност, безработицата, ниското ниво на образование, неадекватните жилищни условия, лошото здравеопазване и благосъстояние сред част от ромското население, които поставят в неравноправно положение представителите на тези общности.

През 2021г. основната дейност на МКБППМН при община Стралджа беше превантивна (чл.10 от ЗБППМН). Тази дейност беше насочена към реализацията на следните направления:

- усъвършенстване координацията между институциите;
- разширяване превантивната дейност на Местната комисия и овладяване на детската престъпност, агресия и насилие;
- по-задълбочена съвместна работа с работещите в системата на образованието и по проблемите на малолетни и непълнолетни.

Превенцията е процес, който има ясно формулирана цел – да се ограничат до минимум факторите, които водят до извършване на асоциални прояви. Координиране на всички социално – педагогически фактори на територията на общината в борбата срещу насилието, престъпността, защита правата на децата, утвърждаване на дейности, алтернативни на асоциалното и девиантно поведение, превенция на наркомания, тютюнопушене и алкохол.

От отчета на МКБППМН за 2021г. става ясно, че броя на младежите с рисково поведение и отклонение от моралните и правни норми е намален.

Осигуряването на равенство, социално приобщаване и участие на ромите ще повиши благосъстоянието на българското общество, ще намали бедността в страната, ще подобри човешкия и социален капитал, както и индекса на човешкото развитие.

По приоритет „Върховенство на закона и недискриминация” община Стралджа предприема следни мерки:

- Активно взаимодействие и участие на всички обществени сектори в борбата за интегриране на етническите малцинства.
- Подобряване качеството на живот и повишаване на жизнения стандарт на ромите от община Стралджа.
- Създаване на благоприятни предпоставки за активно участие на представителите на етническите малцинства в обществените процеси на територията на община Стралджа.
- Повишаване на мерките за закрила на децата роми при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване на правата на децата.
- Равнопоставеност и доброволно участие на всички български пълнолетни граждани независимо от пол, раса, религия, верска и етническа принадлежност.
- Разширяване възможностите на местната администрация да привлича и оползотворява ресурси по програми на ЕС с насоченост социализиране, приобщаване, включване на малцинствени общности във всички сфери на обществения живот.
- Установяване на ново ниво на партньорство и сътрудничество между полиция и общество, което е гаранция за по-широка гражданска ангажираност и съпричастност към полицейската дейност.

Съвместната работа с РУ –Стралджа и Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето” е показала своите положителни резултати - обмяна на информация, инициране на съвместни дейности по превенция на асоциалното поведение, трафик на хора, насилие, агресия. Постигнати са положителни резултати по отношение на мотивацията, организацията, синхрона и повишаването на компетентността и професионалните умения на специалистите работещи в тази област.

Социалната профилактика на правонарушенията сред подрастващите остава основен приоритет в дейността на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ – община Стралджа.

Създадените добри партньорски взаимоотношения с всички институции, работещи по проблемите на децата, допринасят за постигането на траен ефект от работата с малолетни и непълнолетни извършители на противообществени прояви и престъпления, както и запредотвратяване на отклоняващо се поведение.

6. Приоритет „Култура и медии”.

В Община Стралджа функционират 20 читалища. Един от основните приоритети е подпомагане на читалищата в общината за съхраняването на българското народно творчество, стимулиране интереса и любовта към националните и местни фолклорни традиции и обичаи на различните общности.

Народните читалища са културни средища в населените места, съхраняващи традициите и обичаите. Издирват, изучават, съхраняват културно-историческото наследство и развиват фолклорното богатство. Акцент в работата им е развитието на любителското художествено творчество, пресъздаването на народните обичаи и обреди.

Основна грижа на читалищата, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. Участието във формите на художествената самодейност е според желанието и потребностите на гражданите, независимо от етническата им принадлежност.

Политиките за приобщаване на ромите представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ. За тяхното постигане ще допринесат взаимно подсилващи се цели – равенство, приобщаване и участие.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по – добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

Намаляване на бедността и социалното изключване и премахване на социално – икономическите различия между българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е една от важните цели в Областната стратегия.

Интеграцията на ромите и на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е активен двустранен процес на социално включване.

